

Spitsbergen

17 Augustus - 1 September 2016
SV Antigua gecharterd door Askja
In het spoor van Sjef van Dongen.

De Antigua werd in 1957 in Thorne (UK) gebouwd als vissersboot en werd begin jaren '90 door zeilliefhebbers in Nederland omgebouwd tot passagiers-Barkentine.

Een Barkentine kenmerkt zich door 3 masten op een bepaalde manier getuigd: 4 Raas aan de voormast, 2 Gaffelzeilen en een stagzeil.

met

Kapitein – Joachim Schiel
Eerste Stuurman – Daniel Bencz
Tweede Stuurman – Alwin Wuffen
Matroos – Stefanie Tobler
Chefkok – Sacha Huhn
Service Manager – Jana Maxova
Service – Alexandra Renes
Service – Sarolta Simon
Expeditie leider – Michelle van Dijk
Gids – Frigga Kruse

22-8-2016 Alpinieya Askja-reis Sjeff van Dongen-special

17 augustus

Adventfjord: Longyearbyen

Positie om 14 uur: 78°14' N 015°36' E

Temperatuur: 6,5 °C Bewolkt

Expeditioneleider Michelle wachtte ons op in de aankomsthal van het vliegveld. Er stond een bus klaar die ons naar de haven bracht. Aan boord wachtte ons de koffie en thee en om kwart voor vier gaf kapitein Joachim zijn eerste briefing over veiligheid aan boord, welke is samen te vatten in: geen kampvuur binnen, geen zandbak binnen en niet van de boot af duiken.

Na een koffiepauze stelde expeditioneleider Michelle zich voor en vertelde over het doel van deze reis en de regels aan land. Ook onze tweede gids Frigga kwam binnen en stelde zich voor.

Terwijl het diner geserveerd werd, meerde de Antigua af en voer de Adventfjord uit.

In de Isfjord werd de eerste walvis gezien, het was een dwergvinvis.

Door de sterke tegenwind en hoge deining, gingen de meeste gasten vroeg te kooi.

18 augustus

Ny Ålesund & zeilen

Positie om 8 uur: 78°5,6' N 011°16,5' E

Temperatuur: 4,5 °C, windkracht 5 ZO

Vanaf 2 uur 's nachts werden we beschermd door Prins Karls Forland, en konden we eindelijk rustig varen. Rond 8 uur kwamen we rond om de Kwadehoek en zetten koers naar Ny Ålesund waar we aanlegden aan de kade.

Tijdens het ontbijt vertelde Michelle dat je in Ny Ålesund op de paden moet blijven om de meetapparatuur niet te storen.

De souvenirwinkel was tot half twaalf open, daar lagen ook de stempels en daar moet men ook betalen om het vernieuwde museum te bezoeken. Aansluitend leidde Frigga ons rond door het dorp waar zij als wetenschapper een poosje gestationeerd is geweest, toen zij onderzoek deed naar de marmermijnbouw op Blomstrandhalvøya. Zij vertelde dat er in 1901 al steenkool was gevonden in Ny Ålesund. De toer

ging langs het oude steenkool-sorteercentrum dat was ontworpen door een Nederlandse architect en eindigde bij het Nederlands Poolstation dat gevestigd is in de oude huisjes van Blomstrandhalvøya.

Toen was het tijd om aan boord even op te drogen en warm te worden tijdens de lunch.

Om 14 uur leidde Michelle ons van het Amundsenstandbeeld naar de mast waaraan de zeppelins Norge & Italia hadden gehangen en vertelde daar het verhaal van Amundsen en zijn dromen.

De laatste etappe was naar het monument voor Nobile en zijn bemanning. Terug in het dorp kregen we gelegenheid om nog even het oude telegrafie-station te bezoeken.

Twee uur later was iedereen weer aan boord en vertelde kapitein Joachim: „Er staat een flinke zeilwind en daarom zoek ik vrijwilligers, voor het zetten en weghalen van de zeilen; dat laatste zal rond middernacht zijn.”

Het diner was om dezelfde reden vervroegd naar 18 uur, zodat het eten niet van het bord, en de borden niet van de tafel zouden glijden.

Rond 22.30 uur waren er voor en naast het schip een paar dolfijnen te zien en werden de eerste mensen gewekt om de razeilen te brassen en te gijpen. We kregen daardoor zoveel snelheid dat (9,5 knopen), dat we een uur later alle zeilen konden wegtrekken. De zuidelijke wind had windkracht 6, de lijkenvangers waren opgehangen en het was verplicht een zwemvest aan te hebben aan dek.

19 augustus

Danskøya: Virgohamna, Fair Haven fjordcruise & zeilen

Positie om 8 uur: 79°43,3' N 010°54,5' E

Temperatuur: 8,5 °C, windkracht 3-4 Z

Vanmorgen wakker geworden in Virgohamna inclusief het gure regenachtige weer waar deze regio bekend om staat. *Virgo* was het schip waarmee ballonvaarder Andrée hier naar toe kwam.

Virgohamna mag alleen door kleine groepen bezocht worden, daarom werden de passagiers in 2 groepen verdeeld: groep 1 = hut 1 t/m 7, groep 2 = hut 8 t/m 16.

Groep 1 ging eerst aan land, groep 2 kreeg eerst een zodiac cruise naar 's werelds noordelijkste zeehondenkolonie. En we hadden geluk, er lagen bijna 50 volwassen dieren en een kleine 20 jonge dieren. Zelfs de bemanning had hier nog nooit zoveel zeehonden gezien.

De landingsplaats op Danskøya kent een lange geschiedenis. Nederlandse walvisvaarders uit Harlingen vestigden zich hier in 1636, omdat er op Smeerenburg geen plaats meer was voor hen. Er waren nog resten te zien van 3 traanovens en een aantal graven van walvisvaarders die hoogstwaarschijnlijk waren gestorven aan scheurbeuk.

In 1888 liet de engelsman Arnold Pike hier een huis bouwen. Hij overwinterde daar met 6 man.

In 1896 kwam Pike weer terug, als getuige van de expeditie van Andrée. Salomon August Andrée was een Zweedse ingenieur die een systeem ontwikkeld had om een luchtballon wendbaar te maken. In de tweede helft van de 19de eeuw waren er vele pogingen om de Noordpool te bereiken. Andrée wilde dat doen met zijn luchtballon *Örnen* (de adelaar). Zijn eerste poging was in 1896, maar de wind was hem niet gunstig gezind. Een jaar later startte hij weer, samen met Knut Frænkel en Nils Strindberg. 11 juli 1897 klonk om 13:46 uur het commando: „Kapa allt!“. De ballon ging de lucht in en werd nooit meer gezien. Pas 33 jaar later, werden de lichamen van deze drie mannen op het eiland Kvitøya gevonden, door de bemanning van het schip *Brattvåg*.

Na de lunch klaarde het weer op en werd het prachtige landschap zichtbaar. We maakten met de *Antigua* een fjordcruise door Fair Haven en voeren ook langs Smeerenburg, de plek waar in de 17de eeuw de meeste Nederlandse walvisvaarders zaten. Vanaf de boot konden we het monument zien dat in 1906 geplaatst werd, door het Nederlandse marineschip *HMS Friesland*.

Het duurde niet lang voor we onze eerste ijsbeer zagen. Weliswaar, niet herkenbaar zonder verrekijker, maar wél een beer!

Daarna werd zeil gezet en was de koers noord-oost.

20 augustus

Beverlysund: Chermsideøya & Sjuøyane: Phippsøya

Positie om 8 uur: 80°31,4' N 019°37,8' E

Temperatuur: 7,5 °C, windstil, laag hangende bewolking

Noordelijkste positie: 80°41,614' N

In Beverlysund maakten Sjef van Dongen en Ludvig Varming hun hondenslede gereed om op zoek te gaan naar Nobile. Paramount filmer John Dored liep een stukje met hen mee om het vast te leggen op film. Op het strand van Chermsideøya zijn geoglyfen te zien die nog herinneren aan deze expeditie. Geoglyfen zijn letters geschreven met stenen. Hier liggen er een aantal, gelegd door verschillende expedities. In 1928 legde ook de bemanning van de Russische ijsbreker *Krassin* hier: USSR, Krassin & Krasniy Medved. Na de geoglyfen bekeken te hebben, nam Michelle een groep mee de berg op. De top werd niet bereikt vanwege de laaghangende bewolking, maar toen ze weer naar beneden kwamen klaarde het op en was de overkant van de Beverlysund goed te zien. Frigga keek naar de details op het strand.

Na deze landing voeren we met prachtig weer verder naar het noorden. Helemaal naar Sjuøyane, om na de koffie aan land te gaan op Phippsøya. Daar lagen wel 70 walrussen, waarvan ongeveer 30 jongere dieren. Het was een vrolijke bedoening, zeker toen daar ook nog een moeder en haar kalf aan kwam zwemmen. Het kalf speelde met de waterlijn, door zich van het water het strand op te rollen en terug. Zijn moeder hield alles goed in de gaten en vertelde het van alles.

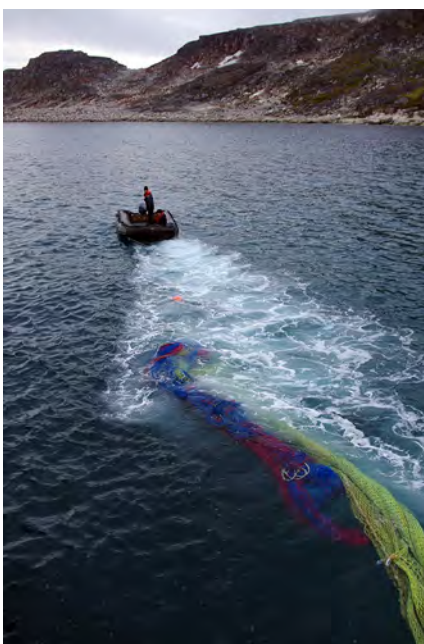
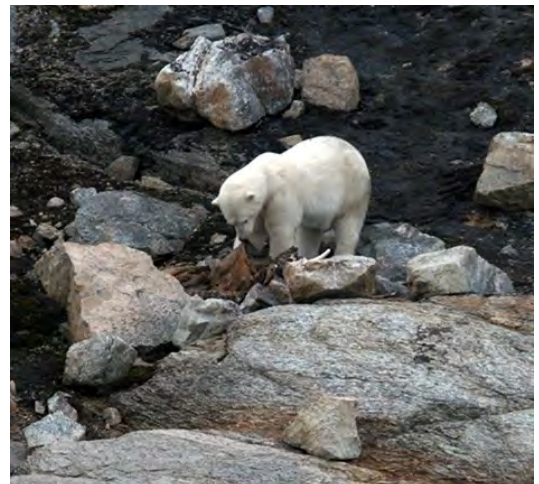
We bleven 45 minuten toekijken en toen we weer terug op het schip kwamen werd ons gevraagd nog even aan dek te blijven.

Al gauw werd duidelijk dat het was, om ons noordelijkste punt te vieren. Onze landing op Phippsøya was namelijk op $80^{\circ}41,614'N$ en dat werd gevierd met een Jubileum-Aquavit!

Ook Jaap had iets te vieren, zijn negende kleinkind was geboren en ze heet Milou. Daarom trakteerde Jaap iedereen op een glas bubbels.

De feeststemming bleef nog lang hangen, want toen we langs Parryøya voeren werd onze tweede beer gespot. Deze beer zat op de rotsen van een walrus te vreten. De slagstanden waren duidelijk te zien.

Behalve de beer, waren er ook een aantal visnetten gespot en terwijl bijna iedereen de beer observeerde, voer de bemanning samen met Sytse naar her strand om ze op te halen. $2,5m^3$ Werd er uiteindelijk in drie keer met de zodiac naar het schip gebracht, maar het grootste visnet moest met de *Antigua* losgetrokken worden.

21 augustus

Kapp Platen & Søre Repøya

Positie om 8 uur: 80°27,6' N 023°04,9' E

Temperatuur: 7,5 °C, windkracht 3-4 W

Op Kapp Platen bleef Varming achter vanwege zijn sneeuwblindheid. Hij bleef een poosje in een tentje in zijn slaapzak liggen, om zijn ogen tot bedaren te brengen. Sjef schrijft in zijn boek het volgende: „Toen dit na ruim een halven dag dan ook geschiedde, bleef hij voor de zekerheid nog een paar uur liggende kalm een sigaret rooken. Totdat hij.... uit zijn droomerijen op minder prettige manier werd opgeschrikt. De heele tent stortte n.l. plotseling boven zijn hoofd in elkaar, door de kracht van een.... berenpoot! Een beer n.l. had zijn nieuwsgierigheid niet kunnen bedwingen. Hij wilde wel eens weten, wat dat voor een vreemd en wonderbaar ding was, dat daar plotseling in zijn witte rijk uit den hemel scheen te zijn gevallen of uit den grond was opgedoken. Hij aaide er met zijn pootje eens overheen en kwam zodoende met groote vraagoogen plotseling voor het verschrikte gezicht van onzen vriend Varming te staan. Deze echter, niet gesteld op dit bezoek, greep naar zijn naast hem liggenden revolver en met het tweede schot schoot hij het dier morsdood, aldus op een millimeter na ontsnappende aan eigen dood, en begrafenis in.... een berenmaag.”

Nu lag een ijsbeer ons op te wachten en daarom konden we niet aan land.

De eerste helft van de morgen werd goed besteed door het klein snijden en opruimen van het visnet. Ondertussen werd er zeil gezet het koersten we naar Søre Repøya. We zagen onderweg nog twee beren, maar gelukkig geen op ons landstrand, of in de omgeving.

Eenmaal op het strand zagen we vele berensporen, groot en klein, in verschillende richtingen. Iedereen werd gevraagd extra goed op te letten. De groep die met Frigga de berg beklom vond de beer. Hij lag gelukkig te slapen, keek wel even op, maar legde zijn kop toen weer te rusten. Dat gaf beide groepen tijd om weer veilig terug te komen op de boot.

Vier beren op één dag! Een goede reden om een ijsberen-lezing in te plannen. Deze werd gegeven door Michelle. Ze vertelde van alles over de populatie en levenscyclus, maar ook over de problemen die ontstaan door wereldwijde vervuiling.

Onder zeil zijn we toen door gevaren naar Alpinjøya.

22 augustus

Alpiniøya & Føynøya

Positie om 8 uur: 80°20,9' N 024°47' E

Temperatuur: 8,5 °C, windstil & zonnig

Na een nacht voor anker in de luwte van Alpiniøya, nam de wind af en was het in de zon zelfs aangenaam buiten. Dit was het perfecte moment om een steentje bij te dragen aan een wetenschappelijk onderzoek van het Alfred Wegener Instituut, geïnitieerd door Birgit Lutz. In dit onderzoek wordt gekeken naar wat er allemaal aan afval aanspoelt op het strand. We werden verdeeld in twee groepen. Elke groep kreeg door Frigga een stuk strand toegewezen en zocht naar afval. Dit afval werd gesorteerd naar grootte, materiaal en herkomst. Terwijl

de ene groep aan het verzamelen was, nam Michelle de andere groep mee voor een korte wandeling rond het gebied, deze groep fungeerde als berenwacht. Na een uur werd er gewisseld. Groep 1 had een oppervlakte van 1.260 m² zandstrand met drijfhout en verzamelde 12,5 kg. Groep 2 verzamelde 14,2 kg op een oppervlakte van 1.211 m², dit strand bestond uit kiezelstenen en drijfhout. Als dank is er voor alle deelnemers een AWI-mok.

Omdat het zulk rustig weer was, was dit het juiste moment om door te varen naar Foyneøya. Foyne is het eiland waar Sjef van Dongen door de Syssemann (gouverneur) naar toe gestuurd werd, om de neergestorte Nobile te zoeken. Marconist Biaggi wist op het ijs de radio aan de praat te krijgen en seinde het noodsignaal: "S.O.S. Italia Generaal Nobile Isola Foyne".

Vlak voordat we het Broch-eiland bereikten, passeerden we een lage rots genaamd Draugen. Op dit eiland lag een groep walrussen en ook in het water zwommen enkele dieren. Toen we langs Brochøya voeren zagen we onze zevende ijsbeer onder een vogelrots op de toendra liggen.

Langzaam voeren we rond Foyndøya, op zoek naar een geschikte landingsplek. Tussen twee rotspartijen aan de westkant, lag een strand met ronde stenen. Hier gingen we aan land. Michelle hupte over de stenen naar boven, om te kijken of er vanaf de andere kant geen beer aan kwam. Natuurlijk wilde iedereen aan land op deze historische plek. Het bleek een behoorlijke uitdaging om boven te komen. Daar vandaan zagen we een scheepswrak op het strand aan de andere zijde. Omdat dat ook weer een uitdaging zou zijn, werd de groep in tweeën opgesplitst. Frigga nam haar groep mee richting het steenmannetje, Michelle en haar groep zou eerst het wrak bekijken en daarna het steenmannetje. Het wrak was deels verbrand en rondom het wrak vonden we verschillende schoenen en ijsberenpoep. Van dat laatste werd een monster genomen voor het St. Michaëlscollege in Zaandam. Daar werken een aantal scholieren aan een project over het voedselpatroon van ijsberen. Om van het wrak naar het steenmannetje te komen, moest er een spleet overgestoken worden en via een vrij steile rots omhoog geklommen worden. Plotseling zag Jos achter een richel een ijsbeer ter voorschijn komen. Het beest keek ons aan en snuffelde nieuwsgierig. Michelle sloeg direct ijsberen-alarm want hij was veel te dichtbij. Gauw werd er teruggelopen en Alwin lag al klaar met de zodiac om ons direct terug te brengen naar het veilige schip.

Terwijl we terug liepen sloeg het weer om. De wind trok aan tot windkracht 5 en het begon te regenen. Een prachtige regenboog stond boven het eiland Foyndøya.

Om het slechte weer enigszins voor te blijven hebben we direct koers gezet naar het zuidoosten. Gelukkig kwam de wind uit de goede richting en konden we zeil zetten.

Vlak voor middernacht begon het grote vlokken te sneeuwen en bedekte het schip onder een witte deken.

23 augustus

Erik Eriksenstretet & Olgastretet

Positie om 8 uur: 79°23,7' N 026°17' E

Temperatuur: 3,5 °C, windkracht 3 W, zonnig

De afgelopen nacht hebben we een flinke slag gemaakt, 66 zeemijlen onder zeil langs de Austfonna. Dit is de op één na grootste ijskap van het noordelijk halfrond, alleen de ijskap van Groenland is groter. De afgelopen jaren is er een deel van deze ijskap aan het 'surgen'. Dat betekent dat hij extra hard stroomt en veel ijsbergen produceert.

Plan A was om overdag dicht langs Austfonna te varen, maar de combinatie van veel ijsbergen en sterke wind maakte dit onmogelijk. Daarom voeren we verder naar buiten, om buiten het ijs heen te varen.

Toen we buiten het ijsveld kwamen en we moeite deden om tussen de schuimkoppen de laatste ijsbergjes te vinden, zagen we plotseling een walvis-spuut. Dat moest natuurlijk nader bekeken worden. Het bleken 2 bultruggen. Kapitein Joachim hield het schip in de buurt van de walvissen en daarom kregen we een prachtig beeld.

Omdat de wind toenam, werd zeil gezet en richting Freemansund gekoerst.

Michelle zou om 17.00 lezing geven over de ontdekking van Spitsbergen en de huidige geopolitieke status. Omdat er maar acht mensen waren, werd deze verplaatst 20.30. 's Avonds zat de salon wel vol en kwamen er zo veel vragen dat de laatsten nadien aan de bar beantwoord werden.

Tegen die tijd, kwamen we aan in de Freemansund. Daar was het rustig en zagen we twee beren aan de voet van Búdelfjellet, een vogelrots vol drieteenmeeuwen. Ze lagen beide te slapen, maar de ene beer tilde even zijn kop op en de andere ging even zitten, om ons te bekijken. Daarna sliepen ze verder. Schuin daarboven zagen wij onze eerste rendieren, zij lagen te herkauwen op de berghelling. Onder in de rivierbedding speelden twee poolvosjes en we waren dichtbij genoeg om ze met het blote oog te kunnen volgen. Spelend renden ze door de rivierbedding richting het strand en langs de kustlijn een paar heuveltjes op en af.

Verder varend door de Freemansund zagen we nog een aantal beren.

Rond 1 uur gingen we voor anker bij Kapp Lee en genoten we een rustige nacht.

24 augustus

Edgeøya: Kapp Lee

Positie om 8 uur: 78°05,7' N 020°47,7' E

Temperatuur: 11,5 °C, windkracht 2-3 ZW

Kapp Lee speelt een belangrijke rol in de geschiedenis van Nederlandse poolwetenschap. Dit is de plek waar, in de winter van 1968/69, vier Nederlandse jongens overwinterden om ijsberen te markeren. Het Nederlandse team bestond uit Eric Flipse, Piet Oosterveld, Ko de Korte & Paul de Groot. Al in 1963 was Eric Flipse, toen nog HBS-scholier, in aanraking gekomen met Thor Larsen, een Noorse zoöloog, die plannen voorbereidde om de ijsberenstudie op Spitsbergen in breed verband op te zetten. De gegevens, welke in het begin van de jaren '60 de internationale natuurbeschermingsorganisaties bereikten over de stand van de ijsberenpopulatie waren zeer verontrustend; het jaarlijkse afschot overtrof de aanwas verre. In deze winter waren vier teams bezig om ijsberen te vangen en markeren. Wanneer pelsjagers één van de gemarkeerde beren zouden vangen, zouden zij een premie krijgen wanneer ze dit rapporteerden. Van de twaalf, door de Nederlanders gevangen beren, werden er binnen een jaar vier gevangen.

Ook in de jaren '70 werd er op Kapp Lee nog veel onderzoek gedaan door Nederlandse wetenschappers. Met name op het gebied van rendieren en vegetatie.

Vorig jaar was dit ook de plek voor de *Netherlands Scientific Expedition Edgeøya Spitsbergen*. Ruim 50 Nederlandse wetenschappers deden hier interdisciplinair onderzoek. En één van hen was onze gids Frigga. Voor de lunch zette zij een deel van haar onderzoek voort. Wij mochten haar daar bij helpen. Voor diegene die liever een fikse wandeling maakten, werd een bergwandeling met Michelle aangeboden. Het was een fikse wandeling, maar de top werd bereikt. De wetenschappelijke groep zocht naar een methode om de walrusbotten in kaart te brengen. Hierbij werd gedacht aan 'photo grammetry' en een telling.

Na de lunch was een rondleiding gepland. Frigga nam ons mee langs de hutten, naar de resten van een Pomorenhut en graf. Pomoren waren Russische jagers. Zij waren de eersten die meermaals overwinterden op Spitsbergen. Frigga vertelde ons hoe je door kleine veranderingen in het landschap waar te nemen, aanwijzingen kunt vinden voor een archeologische vondst.

Rondom de hut lagen veel botten van walrussen en rendieren, maar of ze er allemaal altijd hebben gelegen is onbekend en een interessante onderzoeksvraag.

Kennelijk vond ook een ijsbeer dit zeer interessant, want hij kwam naar ons toe gewandeld. Michelle zag hem aankomen, dus we maakten ons direct uit de voeten. Tien mensen liepen via het onderzoeksveld om de markeringsballen op te halen. Onze kapitein en beide stuurlieden waren gelijk met ons bij de groene zak. Op dat moment was de beer ook al op het strand en liep nog steeds in onze richting. Toen we allemaal veilig op het water zaten, konden we de ijsbeer nog even goed bekijken. Zelfs de mensen die waren achtergebleven op het schip kregen nog even de gelegenheid.

's Avonds werd de film 'When the light comes' vertoond. Dit is een verfilming van het boek dat Heleen van der Laan schreef over haar overwintering bij een pelsjager op Austfjordneset.

25 augustus

Agardhbukta & zeilen richting zuiden

Positie om 8 uur: 78°02,8' N 018°37,1' E

Temperatuur: 7,5 °C, windkracht 4 NNO

Vandaag was het weer minder lekker, zeg maar gerust nat. Toen om kwart over negen de zodiacs klaar lagen om aan land te gaan, stonden er maar 17 mensen klaar om aan land te gaan in Agardhbukta. Eenmaal aan land, hield het op met regenen en begon het te sneeuwen. Echt Arctisch weer! Dit mocht de pret niet drukken, we deelden ons op in twee groepen. Frigga nam de groep mee richting de hutten, op een geologische wandeling door

een 'maanlandschap'. Michelle en haar groep deed het wat rustiger aan. Het ging langs het strand naar een plek waar de rivier goed over te steken was. Beide wandelingen hadden uitzicht op het dal met prachtige herfstkleuren en de bergen bepoederd met de sneeuw, die eerder op de morgen gevallen was.

Het was eigenlijk de bedoeling om nog een landing te doen op Boltodden, maar met de nieuwe weerberichten leek dat onverstandig. Het was beter om gelijk koers te zetten naar het zuiden en het slechte weer voor te blijven.

Frigga gaf 's middags een boeiende lezing over industriële archeologie. Ze verklaarde de verschillende methodes waarop je onderzoek kunt doen. En vervolgde met de resultaten van haar eigen onderzoek. Ze vertelde, dat tijdens de eerste wereldoorlog in Groot Brittannië de publieke opinie veranderde. Men had opeens interesse in Spitsbergen vanwege de bruikbare grondstoffen. Er waren een aantal Engelse bedrijven die verschillende gebieden claimden om naar deze grondstoffen te zoeken. Denk hierbij aan marmer, koper, ijzer, asbest, steenkool en goud. De laatste twee waren de belangrijkste. Een belangrijk man was Ernest Mansfield, hij was goed in het verkopen van deze exploratiedroom. Geen van de Britse pogingen tot mijnbouw bleek succesvol. Nadat het Spitsbergen-verdrag in werking trad, verkochten veel pelsjagers hun jachthutten aan de Northern Exploration Company. Zij behielden dan wel hun jachtrecht.

Tijdens het dessert lieten twee gewone vinvissen zich zien. Snel werd het zeil weggetrokken, zodat het schip beter manoeuvreerbaar was en we dichterbij deze walvissen konden komen.

26 augustus

Sørkapp & Gnålodden & Burgerbukta

Positie om 8 uur: 76°37,4' N 015°40,2' E

Temperatuur: 6,5 °C, windkracht 4-5 – N

Vanmorgen konden we rustig aan doen, het ontbijt was een uur later, dus pas om 9 uur.

Na de lunch kwamen we aan bij Gnålodden, na de ruwe vaart om de zuidkaap kwam het ons voor als een klein paradijs; De groene toendra, de rondvliegende vogels en vogelgeluiden, het ijs in de fjord en de besneeuwde bergen en gletsjers om ons heen. Het was niet moeilijk te begrijpen waarom juist hier, de pelsjaagster Wanny Woldstad haar hut had. Zij woonde hier met man en kinderen, van 1932-1937. We konden even in de hut kijken. Hij wordt nog af

en toe gebruikt door Poolse onderzoekers van het Poolse onderzoeksstation in Isbjornhamna.

Frigga liet ons ook nog Pomorenresten zien en legde ons uit waarom ze waarschijnlijk daar waren.

Na koffietijd stond al weer het volgende punt op het programma: Burgerbukta. In 1936 was dit nog één gletsjerfront, maar de gletsjer heeft zich sindsdien 6,5 km teruggetrokken. Nu spreekt men van de Westelijke en de Oostelijke Burgerbukta. De zodiacs werden te water gelaten en in

twee groepen voeren we tussen het gletsjerijs door. Het was zeer indrukwekkend om het ijs van dichtbij te zien en het knisperende geluid te horen, dat veroorzaakt werd door knappende luchtbelletjes. De *Antigua* kruiste de oostelijke tak in, tot 900 meter voor de Mühlbacherbreen. Het was vanuit de zodiac een mooi gezicht om ons schip voor de gletsjer te zien liggen. En als kers op de taart stond kapitein Joachim in zwembroek op de stuurhut.

Michelle had van het Pools onderzoeksstation Isbjornhamna een overzichtskaartje gehad met daarop de gletsjerfront-lijnen vanaf 1899 t/m 2010. Brepollen, de gletsjer achterin de Hornsund is sinds 1899 ongeveer

14 kilometer teruggegaan. Ook de Hamberggletsjer aan de oostkust van West-Spitsbergen is flink teruggegaan. De naam Hornsund impliceert dat het een doorvaart is, in plaats van een fjord. Of dat echt zo is, zal de toekomst leren.

27 augustus

Ingeborgfjellet & Akseløya & Midterhuken

Positie om 8 uur: 77°42,8' N 014°15,4' E

Temperatuur: 4,5 °C, windkracht 4 – NW

Vanmorgen kwamen we rond het ontbijt aan in de Bellsund. Onze landingsplaats voor deze morgen was Ingeborgs Berg. Deze berg staat bekend om zijn vogelrotsen en groene toendra. Ook BBC weet dat en maakte hier veel opnames voor verschillende documentaires. Maar dat waren niet de eerste Britten die de natuur hier te gelde maakten. Al in 1907 werd Camp Bell gebouwd, en in 1911 ook Camp Miller. Bij beide was de Engelse goudzoeker Ernest Mansfield

betrokken. De lange wandeling liep tot aan de mijn en de mijnwagentjes van Camp Miller. De korte wandeling ging naar Camp Bell. Onderweg zagen we rendieren, poolvosjes, vogels, kuikens, bloemetjes, walvisbotten en vossenvallen.

Plotseling zag Frigga een verdachte witte stip, die in onze richting liep. Om geen onnodig risico te lopen zijn we allemaal teruggegaan naar de Antigua.

Tijdens de lunch zijn we door de Akselsund gevaren en voor anker gegaan aan de oostkant van Akseløya. Akseløya is geologisch gezien een interessant eiland. De lagen staan verticaal en je kunt er tussendoor lopen. Sommige lagen bevatten fossielen, uit een tijd dat de sedimenten de bodem waren van een ondiepe, tropische zee met koralen. Bovendien zijn de kleuren en tekeningen van het eiland en de achtergrond prachtig. Al aan het strand lag onder elke steen krill, en op de heuvel achter ons waren drie grote jagers te zien.

Bovenop de rotsen vonden we veel eidereendnesten en ijsberenpoep. Op de vlakke toendra aan de oostkant kwamen we een paar vrij tamme rendieren tegen.

Maar de dag was nog niet voorbij. Na het diner voer de *Antigua* richting Midterhukfjellet, een berg die vervormd is door de botsing met Groenland, ongeveer 60 miljoen jaar geleden. Terwijl we aan de zuidkant van Akseløya door de Mariasund voeren, zag Michelle een ijsbeer bergzuring grazen. De beer liep eerst steil omhoog en daarna steil naar beneden richting het water, maar ze had duidelijk geen zin om nat te worden.

28 augustus

Van Keulenfjord: Fleur de Lyshamna/Bamsebu & Recherchefjord: Snatcherpynten

Positie om 8 uur: 77°33,9' N 014°59,9' E

Temperatuur: 5 °C, windkracht 7 – NW

Al rond 23.00 uur kwamen we uur aan in Fleur de Lyshamna. Deze baai is genoemd naar het jacht van prins Henry von Bourbon die er in 1891/92 verbleef. Het weer was nat en windig, maar dat mocht de pret niet drukken. Een groep van 16 gasten liep met Michelle via de 42 meter hoge Polahaugen naar Bourbonhamna waar ook Monica met Frigga aan land was gezet. Hier staat de hut Bamsebu en liggen resten van de belugavangst uit de jaren '30.

Het weer hield zich helaas niet aan de weerberichten, er stond meer wind dan voorspeld. De *Antigua* bleef nog even voor anker liggen totdat de lunch voorbij was en zette toen koers naar Recherchefjord, in de hoop daar wat luwte te vinden en een goede ankerplaats.

Deze ankerplaats vonden we in de luwte van de 654 meter hoge Activekammen. Aan wal gingen we bij Gjøervilla op Snatcherpynten. De nu scheef staande hut werd in 1904 gebouwd in opdracht van de Noorse consul Johannes Gjøever. Hij zag toekomst in commercieel toerisme en bouwde dit als 'hotel'. Behalve dit gebouw, waren er ook resten te zien uit de mijnbouwtijd daarna. De mijnkarretjes op het strand waren eigendom van de Northern Exploration Company. Zij hadden de hut en het land er omheen overgenomen en doopten het Camp Smith.

Ook op deze plaats was het niet veilig om het schip te laten overnachten. Het anker hield in deze wind nog steeds niet goed en naar buiten was geen optie, dus voeren we nog iets dieper de baai in. Daar beleefden we een relatief rustige nacht.

29 augustus

Recherchefjord: Observatoriefjellet & Grønfjord: Barentsburg

Positie om 8 uur: 77°30' N 014°35' E

Temperatuur: 5 °C, windkracht 4 – WNW

Tijdens het ontbijt werd het anker opgehaald, zodat we een paar mijl verderop aan land zouden kunnen gaan. Het doel was de Recherchebreen te bezichtigen. Helaas zat er op de landtong onder Observatoriefjellet een ijsbeer. De plaats waar deze beer lag, was niet ver van het punt waar we aan land wilden gaan, dus ging de landgang niet door en werd besloten verder te zeilen, richting Isfjord. De wind was wat gaan liggen en daarom was het nu wel mogelijk.

In de loop van de ochtend gaf Michelle een lezing over de Arctische flora. Zij legde uit hoe de verschillende planten zich op verschillende wijzen aanpassen aan het Arctisch klimaat. Voor de planten is doel zich voort te planten, ondanks de sneeuw, kou, wind, droogte en het gebrek aan meststoffen. En dat allemaal in de korte zomer, die gemiddeld maar zeven weken duurt.

In de vroege avond kwamen we aan bij Barentsburg. Dit was ooit de belangrijkste stad van Spitsbergen, toendertijd onder Nederlandse vlag. Hier woonde ook Sjef van Dongen, hij was in dienst bij de Nederlandsche Spitsbergen Compagnie (Nespico). Cineast Frans Mouws had voor het maken van de documentaire uitgezocht waar de oude, Nederlandse mijn was. We volgden hem allemaal, want dat interesseerde ons ook. Hij liet ons ook zien waar het huis van het gezin Van Dongen had gestaan.

Uiteindelijk werd de mijn in 1932 verkocht aan de Russen. Het Russische Arktikugol kocht in juni 1932 de eigendommen van Nespico: de claimgebieden van oostelijk Green Harbour voor 450.000 gulden en die op Kaap Boheman voor 50.000 gulden. De installaties en bebouwing van Barentsburg wisselde voor 750.000 gulden van eigenaar.

Barentsburg is nog steeds in bedrijf, er wordt steenkool gewonnen voor de elektriciteitscentrale, er wordt kleding gemaakt, er zijn een aantal onderzoekstations en de kinderen gaan er naar school. Na de afschaffing van het communisme is er een Russisch orthodox kerkje gebouwd.

De stadswandeling, die door Michelle geleid werd, eindigde in de hotelbar. Daar kon iedereen het (Belgische) bier proberen dat in Barentsburg gebrouwen wordt. Maar de wodka mocht natuurlijk ook niet ontbreken. Het was een gezellige avond, maar om 23.30 uur moesten we terug naar het schip, omdat ze om middernacht weer zou afmeren en verder varen.

30 augustus

Billefjorden: Skansbukta, Nordenskiöldbreen & Pyramiden

Positie om 8 uur: 78°29,4' N 016°03,6' E

Temperatuur: 3,5 °C, windkracht 2 – NO

Iemand had heel optimistisch al een stippelijntje naar Pyramiden getekend, maar daar waren we nog niet. We hadden eerst nog tijd in het zonovergoten in indrukwekkende Skansbukta. Skansen is de berg en betekent 'de burcht', bukta is baai. Omdat het onwaarschijnlijk is dat er een ijsbeer langs de steile wand van de berg naar beneden komt, mochten we vrij rondlopen tussen Michelle en Frigga. Ze hadden zich aan weerszijden gepositioneerd en hielden de wacht. Wij genoten van het uitzicht en onze vrijheid. In Skansbukta werd in het begin van de 20ste eeuw naar gips gezocht. In het Perm, ruim 250 miljoen jaar geleden, had dit deel van Spitsbergen een warm en droog klimaat. Het zeewater verdampte en er ontstond Anhydriet (CaSO_4). Anhydriet en gips lijken erg op elkaar, maar anhydriet neemt geen water op en is daarom onbruikbaar als bouw materiaal.

De mijnbouwresten zijn nog aanwezig. In de hut die tegenwoordig eigendom is van de Noorse jacht- en visvereniging, hadden vier Noorse dames overnacht. Zij waren in drie dagen van Pyramiden naar Skansbukta gelopen. Een aantal van ons probeerden de berg te beklimmen, maar dat viel nog niet mee.

Op de kaart stond het stippelijntje alweer naar Pyramiden, maar wederom was dat niet ons volgende doel. De Nordenskiöldgletsjer was dat wel. De kapitein manoeuvreerde het schip behendig tussen de vrijgekomen rotsen door. Maar daarna was de koers wel richting Pyramiden.

Pyramiden is een spookstad en werd in Nederland bekend door het TV-programma 'Floortje naar het einde van de wereld'.

Dit verlaten Russische mijnwerkersstadje is genoemd naar de 935 meter hoge berg aan de noordzijde.

De houten wandelpaden zijn verhoogd en van verwarming en verlichting voorzien, zodat deze ook tijdens lange koude en donkere winter goed gebruikt kan worden.

Nog steeds spreekt de trots van de Russen. Statige gebouwen van een allure die je nergens anders op Spitsbergen tegen komt, zijn omgeven door gras dat uit Siberië geïmporteerd is en groeit op vruchtbare grond gehaald uit Oekraïne.

Lopend over de boulevard bereik je het cultureel centrum. De entree is groots, spiegels en kroonluchters aan het plafond, trap en hek zijn van sierlijk krullend metaal en van boven is goed te zien dat het graniet op de vloer is uitgesneden. Aan de wanden hangen foto's van beroemdheden die hier ooit acte de présence gaven. Er is een sporthal, een bibliotheek en een grote theaterzaal. Op het podium staat 's werelds noordelijkste vleugel en in de projectorroimte liggen naast de projector nog stapels films.

Voor vermaak en vrijetijdsbesteding is er naast het cultureel centrum een sportveld en een zwembad, maar er is ook een nachtclub met een prachtig mozaïek boven het trapgat. Verder vind je er een school (waar de kaarten van oma nog opgeprikt hangen), speeltuinen, een ziekenhuis en om deze plaats tot een echte 'wereldstad' te maken, een hotel en een vliegveld waar helikopters kunnen landen.

Weer aan boord wachtte ons een verrassing: Captain's dinner! Voorafgegaan door een aperitief en speech van Kapitein Joachim kregen we te maken met de Haute Cuisinekant van Sacha. De hele reis was het eten al heerlijk, maar nu overtrof hij zichzelf!

De service meiden deden ook hun uiterste best en lieten zien dat ze weten hoe het hoort. Hoewel iets later, was de speciale gast vanavond Aleksander Romanovskiy, de gids van Pyramiden en hoofdpersoon in het programma van Floortje Dessing. Natuurlijk wilden we allemaal met hem op de foto.

31 augustus

Ekmanfjord: Coraholmen & zeilen

Positie om 8 uur: 78°41,7' N 014°39,9' E

Temperatuur: 5 °C, windkracht 1-2 WNW

's Morgens bezochten we het vreemd uitzijnde eiland Coraholmen. Een surrealistisch landschap dat in 1896 ontstond toen de Selfströmgletsjer plotseling naar voren schoof en daarbij rood zand en gravel vol schelpen, op het van origine lage en vlakke eiland Coraholmen schoof. Het resultaat is een rood, surrealistisch Mars-landschap met meertjes op allerlei niveaus en onze laarzen vol vette klei.

Dit was onze laatste wandeling in de vrije natuur van Spitsbergen.

Na de lunch werden alle zeilen gehesen en kregen we de gelegenheid om ons prachtige schip te bekijken, filmen en fotograferen vanaf het water. Dit ontbrak nog. We hebben deze reis zoveel gezeild, maar nooit was het rustig genoeg om het vanaf het water te bezien.

Ter afscheid voeren we naar de Wahlenberg-gletsjer. Deze gletsjer ziet er heel brokkelig uit. Zeer fotogeniek met op de achtergrond besneeuwde bergen en op de

voorground kleine ijsbergjes. Ook lagen er verschillende baardrobber op het ijs voor de gletsjer. Joachim deed zijn uiterste best om tussen het ijs door te manoeuvreren, hij had daarbij hulp van Alwin die hoog in de mast zat en uitkijk hield.

De zon was doorgebroken en natuurlijk stond iedereen op het dek en genoot van het uitzicht.

1 september

Adventfjord: Longyearbyen

Positie om 8 uur: 78°14' N 15°36' E

Na het laatste overvloedige Antigua-ontbijt was het bijna tijd. Ongelofelijk dat deze reis ten einde was gekomen en dat we alles in slechts 16 dagen hadden beleefd.

We hadden nog een paar uur tijd om Longyearbyen te verkennen en souvenirs te kopen tot we weer door de bus naar het vliegveld werden gebracht. Voor velen onder ons was het duidelijk dat dit niet de laatste reis noordwaarts was; de Arctische schoonheid kan niemand ontkennen.

*Dit triplog is door Michelle en Frigga gemaakt en terug te vinden op:
<http://www.spitsbergen-svalbard.nl>*

De Antigua zal ook in de toekomst in de wateren rond Spitsbergen varen.

Meer informatie:

*Askja Reizen
Izaak Evertslaan 1
6814 JH Arnhem
Nederland
Tel +31 (0)26 – 352 9390
info@askja.nl
<http://www.askja.nl>*

Reisstatistiek

Totale afstand in zeemijlen: 1088
Totaal aantal keer gezeild: 8
Totaal aantal ijsberen: 17
Totaal aantal m³ plastic van het strand gehaald: 6

Focus, Lezingen & zeilen		
18 augustus	Amundsen & Nobile (in Ny Alesund)	Michelle
18 augustus	zeilen	
19 augustus	Walvisvaart (op Danskøya)	Frigga
19 augustus	Andrée (op Danskøya)	Michelle
19 augustus	zeilen	
21 augustus	zeilen	
21 augustus	IJsberen	Michelle
22 augustus	zeilen	
23 augustus	zeilen	
23 augustus	Ontdekking en geopolitiek van Spitsbergen	Michelle
24 augustus	Pomoren (op Kapp Lee)	Frigga
24 augustus	When the light comes	film
25 augustus	zeilen	
25 augustus	Industriële archeologie	Frigga
28 augustus	O'Hanlons helden: Salomon August Andrée	documentaire
29 augustus	zeilen	
29 augustus	Arctische Flora	Michelle
31 augustus	zeilen	

BIRDS SVALBARD

LATIN	DUTCH	ENGLISH	GERMAN	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
<i>Alle alle</i>	Kleine alk	Little Auk	Krabbentaucher			X												
<i>Anser brachyrhynchus</i>	Kleine rietgans	Pink-footed Goose	Kurzschnabelgans							X		X	X	X	X		X	
<i>Arenaria interpres</i>	Steenloper	Turnstone	Steinwalzer															
<i>Branta bernicla</i>	Rotgans	Brent Goose	Ringelgans															
<i>Branta leucopsis</i>	Brandgans	Barnacle Goose	Weisswangengans		X							X	X	X	X			
<i>Calidris alba</i>	Drieteenstrandloper	Sanderling	Sanderling															
<i>Calidris alpina</i>	Bonte strandloper	Dunlin	Alpenstrandlaufer															
<i>Calidris maritima</i>	Paarse strandloper	Purple Sandpiper	Meerstrandlaufer		X	X				X	X	X	X	X	X	X	X	X
<i>Cephus grylle</i>	Zwarte zeekoet	Black Guillemot	Gryllteiste	X			X	X	X	X	X			X				X
<i>Charadrius hiaticula</i>	Bontbekplevier	Ringed Plover	Sandregenpfeifer															
<i>Clangula hyemalis</i>	IJseend	Long-tailed duck	Eisente															
<i>Fratercula arctica</i>	Papegaaiduiker	Puffin	Papageitaucher	X	X				X				X			X	X	
<i>Fulmarus glacialis</i>	Noordse stormvogel	Fulmar	Eisstormvogel	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
<i>Gavia immer</i>	IJsdruiker	Great Northern Diver	Eistaucher															
<i>Gavia stellata</i>	Roodkeeldruiker	Red-throated diver	Sterntaucher									X			X			
<i>Lagopus mutus hyperboreus</i>	Sneeuwhoen	Svalbard Ptarmigan	Alpensneehuhn															
<i>Larus hyperboreus</i>	Grote burgemeester	Glaucous Gull	Eismowe		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
<i>Larus sabini</i>	Vorkstaartmeeuw	Sabine's gull	Schwalbenmowe															
<i>Pagophila eburnea</i>	Ivoormeeuw	Ivory Gull	Elfenbeinmowe								X		X					
<i>Phalaropus fulicarius</i>	Rosse franjepoot	Grey Phalarope	Thorshuhnchen															
<i>Plectrophenax nivalis</i>	Sneeuwgorse	Snow Bunting	Schneeammer		X						X		X	X			X	X
<i>Rhodostethia rosea</i>	Rossmeeuw	Ross' Gull	Rosenmowe															
<i>Rissa tridactyla</i>	Drieteenmeeuw	Kittiwake	Dreizehenmowe	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
<i>Somateria mollissima</i>	Eider eend	Commen Eider	Eiderente					X	X		X		X	X	X		X	
<i>Somateria spectabilis</i>	Koningseider	King Eider	Prachteiderente															
<i>Stercorarius longicaudus</i>	Kleinste jager	Long-tailed skua	Falkenraubmowe															
<i>Stercorarius parasiticus</i>	Kleine jager	Arctic skua	Schmarotzer-raubmowe			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X
<i>Stercorarius pomarinus</i>	Middelste jager	Pomarine skua	Spatelraubmowe															
<i>Stercorarius skua</i>	Grote jager	Great Skua	Skua										X	X				
<i>Sterna paradisaea</i>	Noordse stern	Arctic Tern	Kustenseeschwalbe	X	X	X	X	X	X			X	X		X	X	X	
<i>Uria aalge</i>	Zeekoet	Common Guillemot	Trottellumme															
<i>Uria lomvia</i>	Dikbekzeekoet	Brunich's Guillemot	Dickschnabellumme							X	X				X			